spotov posameznih pesmi iz *Najdihojce* in *Cicibana*. Miheličeva fantastična, k surrealizmu nagnjena risba se v animiranih Levstikovih pesmih še bolj razživi, spremljajoči glas trobente pa jo izvirno nadgrajuje. V spotih animiranih Cicibanovih pesmi zopet odkrivamo Pirnatovo čisto risbo, ki je enako suverena, ko govori otrokom ali odraslim.

Samo izostreno likovno gledanje, spoštljiv odnos do avtorjev in poznavanje zakonitosti elektronskega medija so Eki Vogelnik omogočili veren prenos osebnih rokopisov v animirane filme predstavljenih ilustratorjev.

Vendar oddaje predstavljajo več kot to. Njihova vrednost je v kompleksnosti kulturnega sporočila, v katerem se prepletajo in dopolnjujejo že skoraj pozabljeni likovni, literarni in glasbeni izrazi v mediju, ki danes obvladuje svet, podani pa so na otrokom razumljiv način. Kot take imajo oddaje lahko pomembno izobraževalno vlogo, še posebej primerno za šole slovenskih otrok v zamejstvu in v tujini. Zato upamo, da jih službe, namenjene ohranjanju slovenskega življa in tradicije v tujini, ne bodo prezrle.

Šest oddaj iz serije Pozabljene knjige naših babic je TVS že predvajala. V jeseni bodo na sporedu v okviru otroških oddaj še *Najdihojca* in *Ciciban*, ki ju bomo videli tudi na knjižnem sejmu v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Izvedba animiranega filma zahteva zelo veliko priprav in veliko različnih znanj. Eka Vogelnik je z ekipo mladih navdušencev pogumno in uspešno stopila tako rekoč na pionirsko pot ohranjanja oziroma obujanja tiste kulturne tradicije, ki naj posebej mladim ljudem pomaga najti svoje korenine in jim dvigati prepotrebno zdravo nacionalno zavest. Umetniki, vzgojitelji in učitelji lepše vloge v svojem življenju skoraj ne morejo odigrati.

MarušaAvguštin

PRAVLJIČNI VEČERI V MARIBORSKI KNJIŽNICI: PRIPOVEDOVANJE JE UMETNOST

Mariborski knjižnici je lahko v ponos, da je izročilo pripovedovanja ohranila skozi tri ustvarjalno rodovitna, pravljicam ne vselej naklonjena desetletja, in da danes šteje precejšnje število izjemno privrženih in kakovostnih pripovedovalk. Še pomembnejše pa je, da je po zgledu graških Dolgih noči pripovedovanja sad te bogate tradicije Pravljični dan s Pravljičnim večerom, ki med drugim tudi zaradi nagovarjanja odraslega občinstva predstavlja najdrznejši prispevek k zgodovini pripovedovanja v Mariborski knjižnici.

Prvi Pravljični dan se je zgodil maja 2001 v sodelovanju Mariborske knjižnice in revije Otrok in knjiga. Takrat je bil zasnovan zelo široko in pripovedovanje ni zajelo samo enot Mariborske knjižnice, ampak se je razširjalo kar nad vse mesto. Pripovedovalo se je po vrtcih in šolah, na Pedagoški fakulteti, na valovih Radia Maribor ter po kavarnah in čajnicah. Vrhunec Pravljičnega dne je bil Pravljični večer, namenjen odraslemu občinstvu. V prepolni Dvorani Rotovž so se zbrali pripovedovalci iz vse Slovenije: Ljoba Jenče, Bina Štampe Žmavc, Anja Štefan, Lilijana Klemenčič, Sonja Matijevič, Zdenka Gajser in glasbena skupina Trutamora Slovenica.

Naslednji Pravljični dan je v organizaciji Mariborske knjižnice potekal istočasno s simpozijem Iskanje mitskega v

sodobni mladinski književnosti, ki ga je organizirala revija Otrok in knjiga, in je že dobil jasnejši obraz. Pripovedovanje je seveda potekalo po enotah Mariborske knjižnice, na Radiu Maribor, pripovedovanje po kavarnah in čajnicah iz prejšnjega leta pa se je strnilo v eno samo čajnico, kjer so nastopile Stanka Breznik, Zdenka Gajser, Liljana Klemenčič, Suzana Slavič, Zdenka Struc, Melita Zafošnik in Marija Završnik. Kakor prejšnje leto, je bil tudi tokrat krona Pravljičnega dne Pravljični večer. Potekal je v Kulturnem centru Sinagoga, kjer so v večji, a znova prepolni dvorani pripovedovali Ljoba Jenče, Anja Štefan, Liljana Klemenčič, Liljana Praprotnik Zupančič, Mady Conde, Vesna Racman Radovanovič, Tone Obadič in Zdenka Gajser. Večer sta zaključila glasbena gosta Klarisa M. Jovanović in Veno Dolenc.

Nekaj čisto posebnega je bil letošnji Pravljični dan, ki je skupaj s Pravljičnim večerom nedvomno povedal, da je že tretji po vrsti in se z umirjeno predanostjo in natančnostjo osredotočil na samo bistvo: z lahkoto je potrdil, da je pripovedovanje umetniško ustvarjanje. Obsežnost iz prejšnjih dveh let je zamenjala globina. Pripovedovanje se je skrčilo na enote Mariborske knjižnice in seveda nepogrešljiv Pravljični večer, pripovedovanje po mestu pa je zamenjala Pravljična šola. Kakor ji ne gre odrekati pomembnosti zaradi predavateljic Zdenke Gajser, Ljobe Jenče, Liljane Klemenčič in Sonje Trplan, je pravzaprav še pomembnejša zaradi slušateljic. Odziv knjižničark iz drugih splošnih in šolskih knjižnic, učiteljic in vzgojiteljic je namreč bil presenetljivo velik. Udeleženke so si izmenjevale svoje izkušnje, predvsem pa so se ob strokovnem vodstvu predavateljic seznanjale z uporabnimi vsebinami umetnosti pripovedovanja ter se učile novih tehnik doživljajske praktike.

Prečiščenost, ki je opredeljevala Pravljični dan, se je s Pravljičnim večerom še bolj izkristalizirala. Celo Viteška dvorana Mariborskega gradu je bila 29. maja ob 21. uri premajhna, saj je premamila večino udeleženk Pravljične šole in presenetljivo veliko število poslušalcev, ki uživajo ob pripovedovanju.

Če je prejšnji dve leti Pravljični večer gostil cel spekter pripovedovalcev, ki je bil tako po načinu kot kakovosti pripovedovanja izjemno raznoter, so letos nastopile le tri skrbno izbrane pravljičarke, ki so med seboj sicer popolnoma različne, a so kljub vsemu uspele stkati eno samo zaključeno zgodbo.

Ljoba Jenče pravzaprav do popolnosti obvladuje umetnost pripovedovanja: z izdelanim in izpiljenim gibom in glasom, ki ju izvrstno obvladuje ne samo v pripovedovanju, ampak tudi v petju, z igranjem na ljudska glasbila ter s pretehtanim kostumom in obvladovanjem narečij slovenskega jezika. Z vsem naštetim bi se pravzaprav z lahkoto približala gledališkemu nastopu, še posebej letos, ko je bila v primerjavi s prejšnjima letoma nenavadno razposajena. A prav nasprotno: na tako pristno pripovedovalsko umetnost, kot jo je moč srečati pri Ljobi Jenče, zlepa ne naletiš. Pripovedovalski razpon Lilijane Klemenčič ni tako širok, a ne na račun kakovosti. Ustvarjena je za pripovedovanje hudomušnih, malo robatih zgodb. S svojo neposrednostjo, toplino in temperamentnostjo zmeraj uspe poživiti še tako ovenelo občinstvo.

Če se kaže moč prejšnjih dveh pripovedovalk tudi v uporabi zunanjih sredstev, je moč pravljičarke Zdenke Gajser ravno v askezi: brez vsakršnih pomagal poslušalca odpelje v zgodbo tako zelo, da ji na trenutke preneha slediti in ga zanimajo le še občutja.

Letos je dogajanje popestril glasbeni duo Energysounds, ki je bil usklajen s temo delavnice, saj je koncert med

drugim temeljil tudi na izkušnjah meditacijskih tehnik in sodobnih raziskav vibracijske medicine. Poigravanje z zvoki in komuniciranje med obema nastopajočima je bilo presunljivo in najbrž tudi glasbeni del še ni bil tako izjemen kot letos. A kakor so se izrazito pokazale vse dobre strani pravljičnega dneva, je na površje priplavala tudi slaba stran. Če se je prejšnji leti samo nakazovalo, da se časovna tehtnica preveč nagiba v glasbeni del, je bilo to letos očitno. Glede na presenetljiv odziv občinstva na pripovedovanje bi lahko prihodnje Pravljične večere s precejšnjo gotovostjo zasnovali tako, da bi se povečal delež pripovedovanja, glasbeni delež pa bi bil res zgolj popestritev ali pa ga sploh ne bi bilo.

Uspešnost letošnjega Pravljičnega dne in posebej Pravljičnega večera je plod obeh preteklih izkušenj. Zdi se, da je odkrita čarobna formula: pripovedovanje po enotah Mariborske knjižnice in Pravljična šola čez dan, v Pravljičnem večeru pa le nekaj skrbno izbranih pripovedovalcev in majhen glasbeni delež.

Letošnji pravljični večer ni bil več predstavitev pripovedovanja, nasprotno, bil je izjemen umetniški večer s presežkom. Zdaj lahko le upamo, da bosta postala tradicionalna oba: Pravljični večer in umetniški presežek.

Na koncu naj bo tudi meni dovoljen pravljični izlet:

> »Na severu žalostnega mesta so stale mogočne tovarne, v katerih /…/ so pravzaprav izdelovali žalost, jo pakirali in razpošiljali po svetu, ki je očitno ni imel nikoli dovolj. /…/ In v srcu mesta, za starim območjem porušenih stavb, ki so bile podobne strtim srcem, je živel srečni mladenič, imenovan Harun, edini otrok pravljičarja Rašida Kalife, ki je zaradi svoje vedrosti slovel po vsem nesrečnem velemestu in ki si je zaradi neusahljivega studenca velikih, majhnih in vijugavih zgodb pridobil ne samo enega, ampak dva vzdevka. Za svoje občudovalce je bil Rašid, Morje predstav, prekipevajoč od veselih zgodb, kot je bilo morje polno čemernih rib; za svoje ljubosumne nasprotnike pa je bil Bla šah. Za svojo ženo Sorajo je bil Rašid dolga leta ljubeč mož, kot si ga je sploh mogoče predstavljati, in v teh letih je Harun odraščal v domu, v katerem je imel namesto bridkosti in namrščenosti vselej na smeh pripravljenega očeta in materin zvenki, pojoči glas.«
>
> (Rushdie, Salman: *Harun in morje zgodb*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1993, str. 7)

Andreja Babšek